

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 60 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din.

Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Ček. rač. Ljubljana št. 10.650 za naročnino in št. 10.349 za inserate. Uprava: Kopitarjeva ulica 6 Tel. 40-01 do 40-05 Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlja.

Kaj misli Bolgarija

Na seji bolgarskega sobranja v petek, dne 31. januarja, je Ivan Bagrjanov, ki je kot kmetijski minister pozimi 1939-40 delal za padec vlade Kioseivanova, kateremu se je posrečilo skleniti januarja 1937 tako imenovani pakt večnega prijateljstva z Jugoslavijo, povzročil zdaj tudi krizo vlade prof. Filova, ki ga je bil prevzel od Kioseivanova v svoj kabinet, in sicer zopet kot poljedelskega ministra. Že ko je bil prišel Filov na vladno po pobudi Bagrjanova, ki je bil svoj čas adjutant carja Borisa, kateremu je slejkoprej eden glavnih svetovalcev, so bili politični krogi Bolgarije prepričani, da bo Bagrjanov nesel v grob vladno Bogdana Filova in postal njegov naslednik kot predsednik bolgarske vlade. Ko pišemo te vrstice, je bržčas vladal g. Filov, če odstopila ali pa bo v najkrajšem času, in če smemo verjeti dobro poučenim bolgarskim krogi, bo Bagrjanov, ki je brez dvoma najmočnejša osebnost Filovega kabineta, dosegel cilj, za katerim je šel že dobra tri leta.

Ta dogodek v sosednji državi je zelo dalekosežnega pomena in ne prizadeva samo vsega Balkana, ampak utegne imeti svoj vpliv tudi v mednarodni politiki. V svojem govoru v sobranju je Bagrjanov, ki je v resnici strokovnjak za kmetijska vprašanja in se s kmetijstvom tudi sam praktično peča, naglašal nujno potrebo popolne izpremembe gospodarske politike Bolgarije po nemškem in italijanskem zgledu. Glavni poudarek njegovega govora pa je bil na stavku, iz katerega se jasno razbere tudi zunanje politična usmeritev Bagrjanova, to je namreč odločna naslonitev na Nemčijo, Italijo pa največji oziroma na Sovjetsko unijo. Bagrjanov je sicer naravnost govoril samo o uvedbi načrtno uravnanega kmetijskega gospodarstva, kar je tehtno utemeljeval z veliko gospodarsko stisko bolgarskega kmeta, ki mu bolj kot kateremu koli kmetu v Evropi primanjkuje zemlje. Kar pa Bagrjanov označuje kot temeljno reformo, ki se mora izvesti na področju kmetijskega gospodarstva, to je on v svojem govoru razumljivo za vsakega pokazal tudi kot svoj ideal radikalne preureditve države sploh, kakor so jo uredili Nemčija, Italija in Rusija na način, po katerem sta v nekaterih važnih točkah sovjetski sistem in sistem obeh avtoritarnih velesil osi zelo sorodna. Taka notranje politična gospodarska reforma pa je, kakor se iz govora ministra Bagrjanova vidi, prav bistveno v zvezi z zunanje političnimi smernicami države, katere se zde Bagrjanovu pravilne. Treba je vedeti, da Bagrjanov od nekdaj zagovarja politiko čim tesnejšega sodelovanja Bolgarije predvsem z Nemčijo na mednarodnem poprišču in da je hkrati tudi ves čas smatral za potrebno čim večjo prilagoditev notranje političnega sistema v Bolgariji obliki sodobne nemške vladavine.

Govor Bagrjanova je čisto nujno povzročil krizo vlade prof. Filova, ker je bil njegov govor ostra kritika programa in delovanja tega režima, ki se ne more držati pred parlamentom, ki se je po večini postavil na stališče ministra Bagrjanova in mu živahno ploskal. In če dobimo vladno z Bagrjanovim kot predsednikom, se moramo seveda vprašati, v kakšno smer bo krenila njegova politika v momentu, ki ga je on sam v svojem govoru označil kot najbolj usodnega od vseh, kar sta jih doživela Evropa in z njo seveda tudi države velikega balkanskega prostora. Da bo notranje politična smer Bolgarije še bolj sledila ureditvi držav, s katerimi veže Bolgarijo tesno prijateljstvo, čeprav se kralj Boris, ki svoje prednike prekaša po veliki inteligenci, preudarnosti in opreznosti, ni vezal ne z enim ne z drugim taborom — o tem ni nobenega dvoma. Če bo ostal v vladi Bagrjanova dosedanj minister notranjih del Gabrovski, potem bodo imeli glavno vlogo v delu za uresničenje avtoritarnega režima tako zvani »ratniki«, ki so popolnoma organizirani po zgledu nemške narodnosocialistične mladine; dasi jih je Kioseivanov razpustil, so ratniki delovali ves čas in čedalje bolj utrjevali svoj položaj ter bi utegnili vladi Bagrjanova služiti kot glavno orodje za izvedbo notranje reforme bolgarskega političnega in gospodarskega življenja, kakor si jo on zamišlja.

Za zunanji svet je seveda bolj važno, kakšno pot si bo izbrala naša sosedna, s katero nas veže pakt večnega prijateljstva. Zunanje politično vprašanje Bolgarije je tako, da narekuje bolgarskim državnikom in bolgarskemu kralju izredno previdnost, in sili vsakega, ki prevzema vladno, naj je še tako močno orientiran v smislu svojih simpatij, da vozi skrajno modro, da računa z vsemi zunanji činitelj, ki so zainteresirani na bolgarski zunanji politiki, in se ne da zapeljati po svojih simpatijah ali antipatijah v kakšno nepremišljenost. Ne bomo govorili o burni preteklosti bolgarske politike, pisane s solzami in krvjo, kakaterikrat srečne, še večkrat pa nesrečne in spremljane vsakokrat s hudimi notranjimi pretresi. Saj je dobro znano, kaj se je na koncu zgodilo z Bolgarijo, ki se je bila vsedla na napačnega konja po minuli svetovni vojni. Od 1. 1934 dalje ima v bolgarski politiki čedalje večjo vlogo kralj sam. Do Kioseivanova imamo samo državne udare, potem pa vlada tri leta mir in se sklone prijateljstvo z Jugoslavijo, kar je Bolgariji v prvi vrsti prineslo pristanek vseh balkanskih držav, da se sme spet oboroževati. V letih, ko je dozorevala sedanja vojna, je Bolgarija spretno balansirala med obema evropskima blokoma. V njenem viharju samem je očividna namera bolgarske zunanje politike ta, da bi se, kolikor se da, popravile dolžbe raznih mirovnih pogodb tako, kakor si Bolgariji žele; če le mogoče, po mirnem sporazumu, ker je Bolgarija kljub raznim hudim skušnjavam, naj bodo njene simpatije še tako izrazito na strani enega evropskega tabora, odločena ostati nevtralna do skrajne meje. Seveda je ta naloga za Bolgarijo jako težka. Če Bolgari nečisto biti soudeleženci vojne, v kateri bi na primer v sedanjem momentu skušali dobiti vsaj to, kar bi se najlažje dobiti dalo, potem morajo potrepeljivo čakati, da si v danem momentu dajo svojo nevtralnost plačati. Je pa tako eno kakor drugo združeno z velikimi nevarnostmi.

Pomisli pa je tudi treba, da v bolgarskih

Vedno bolj številne napovedi poskusa nemškega vdora v Anglijo

Domnevanja ameriških, angleških in francoskih strokovnjakov o načinu poskusa vdora so različna, a vsi so edini v tem, da je blizu

Halifax:

»Hitler ne bo več dolgo čakal«

Washington, 1. febr. t. Associated Press. Časnikarji so po govoru mornariškega ministra polkovnika Knode, ki je včeraj pred kongresnim zunanje političnim odborom dejal, da bo v prihodnjih 60 do 90 dneh prišlo do velike angleške krize v zvezi s sedanjo vojno, obiskali angleškega veleposlanika lorda Halifaxa in ga vprašali, če ima kaj k temu pripomniti. Lord Halifax je odgovoril, »da ni navade, da bi poslaniki tolmačili izjave ministrov vlade, pri kateri so postavljeni, toda odgovoriti hoče na stavljen vprašanje samo to, da on osebno nima nobenih obvestil o točnem številu dni, po katerih bo nastopil kritični trenutek v bitki za Anglijo. Zdi se mu pa, sodeč po položaju v Italiji in na Balkanu, kakor tudi po notranjem položaju v Nemčiji sami, da bo morala Nemčija v najkrajšem času napasti. Po njegovem mnenju ni verjetno, da bi Hitler še dolgo čakal s svojim poskusom vdora na angleška tla.«

Washington, 1. febr. t. Associated Press. Lord Halifax je imel davi nagovor na časnikarje, v katerem je izjavil, da je prepričan, da se s »hitrimi koraki bližamo veliki krizi v bitki za Anglijo. Toda vojna gre čez meje angleškega imperija. Že davno je prestopila mejo Evrope. Vojna postaja svetovna vojna v pravem pomenu besede in on je srečen, ko je v Združenih državah našel razpoloženje, ki ga prepričuje, da hoče v tej veliki svetovni vojni Amerika postati orožarna za demokracijo.«

Churchill:

»Dolge in težke preizkušnje«

London, 1. februarja. Reuter: Predsednik vlade Churchill je govoril v Southamptonu in je med drugim poudaril, da se je po zadnjih bojih položaj Italije zelo poslabšal in da to daje Angležem oporo, da bodo pripravljeni za dolge in težke preizkušnje, ki bodo prišle. Mi bomo to težko delo obvladali. Obvladali ga bomo uspešno, toda kdaj in kako bo prišla naša zmaga, tega ne morem reči. Ko bomo to končali, tedaj bomo lahko rekli, da smo živeli v najslavnejši dobi, ki jo je dolga zgodovina Anglije doživela.

Angleški letalski strokovnjak o vdoru

London, 1. febr. t. Reuter. Angleški letalski strokovnjak Oliver Steward je imel včeraj v radiu govor, v katerem je govoril o bližnji nemški ofenzivi proti Angliji. Steward je dejal, da nekateri ameriški opazovalci menijo, da bo Nemčija napadla s 35.000 letali. Tega Steward ne verjame. Številka se mu zdi pretirana. On še vedno vztraja pri svojem mnenju, da ima Nemčija 5 do 6000 letal prve črte, to se pravi letal, ki so takoj pripravljena za vojaške nastope. Morda ima Nemčija res 35.000 letal, toda všteta so vsa letala vseh vrst, tudi ona v rezervi in tista, ki za boj še niso pripravljena. Pri napadu na Anglijo bi Nemčija seveda vrgla v borbo ogromno število letal, ki pa po njegovem mnenju ne more doseči 35.000. Pri do sedaj največjem nemškem napadu na angleška mesta je sodelovalo skupno samo 1000 letal. Nemški letalski napad pa je poleg od vremena odvisen tudi od tega, če bodo Nemci mogli uničiti vse pomorske dovoze v Anglijo. Zato je nemški državni kancler tudi kot prvo napovedal podmorniško vojno. S svojimi podmornicami in velikimi bombnimi letali Wulf-Focke bodo poskušali potopiti vse prevoze iz Amerike v Anglijo. Če se jim to ne posreči, potem Nemci nimajo izbire, marveč morajo napasti ob prvem dnevu, ko bo lepo vreme. Doselej se Nemcem kljub vsemu, kar so že poskusili, ni posrežilo uničiti letal, ki iz Amerike prihajajo v Anglijo. Izgubljena so bila skupno samo štiri letala. Tudi iz tega je treba sklepati, da morajo Nemci napasti čim prej, kajti sicer bodo Američani navlekli preveč vojnega materiala v Anglijo. Na koncu svojega govora je Steward dejal, da vreme v februarju in v marcu ni ugodno za večje podvige v zraku in da bo šele v aprilu nastopilo bolj ugodno vreme, ki bo odprlo vrata za velike dogodke v zraku. Steward misli, da bodo Nemci pri svoji bližnji ofenzivi uporabljali neko novo letalo, ki bo lahko čakalo v velikanski višini. Obramba proti takšnim letalom je namreč zelo huda. Steward meni, da stoji Anglija pred dejstvom, da bo v prihodnjih dveh do treh mesecih napadena z najmanj 6000 sovražnimi letali nove vrste, ki bodo letela izredno visoko. Naloga angleške obrambe je jasna in mora biti temu primerna, obrambna in — napadalna.

simpatijah poleg Nemčije in Italije nima nič manj važne vloge Sovjetska unija, ki je v vojni vihrji svojo politiko na balkanskem področju takoj usmerila v to, da bi bolgarski narod videl v ljudskih komisarijih, oziroma v šefu Sovjetske unije istega zaščitnika, kakor je bila dinastija Romanovih. Tako »ratniki« kakor demokraci in komunisti so edini v tem, da Bolgarija ne sme začeti ničesar brez Sovjetske unije ali celo proti njej. Politika, ki jo je bil lanske leto takratni namestnik komisarja za zunanjo politiko, Potjomkin, začrtal v sporazumu z bolgarskim carjem, je do danes ostala in bo skoraj gotovo ostala tudi nadalje politika bolgarskih vlad, in Bagrjanov je to v svojem govoru podčrtal. To pa je bila tudi politika ka-

Francoski general:

»Najprej letala, potem vojska«

Vichy, 31. januarja. Havas: Razpravljajoč o možnosti izkrcanja nemških čet na britansko otočje pravi general Duval v listu »Journal«, da bo ta napad, če bo do njega sploh prišlo, zasnovan na metodah, ki se bodo razlikovale od tistih, katerih se je držal William Osvojitelj, ali pa Napoleon in se bo prevoz čet v večji meri izvedel z letali kakor pa po morju. Če govorimo o letalstvu, pravi general Duval, pa zmerom mislimo na letala, ki so nam znana, kajti letalstvo ima pred seboj takšno možnost napredka, da je vsaka stvar mogoča. Napadalec utegne poskušati v prvi vrsti povzročiti presenečenje z uporabo velikega števila padalcev, nato pa z uporabo prevoznih letal. Silovito bombardiranje življenjskih središč države utegne olajšati dejanje. Generalna operacija bo skrbno proučena in vsakdo bo imel svojo nalogo v izdelanem načrtu z namenom, da se druga sovražna država spravi v nered in popolnoma zmede. Tedaj bo nastopila vojska 200.000 do 300.000 mož, ki se bo izkrcala na v naprej določeni točki. Ta vojska bo dosegla odločilne uspehe nad razbitimi silami, ki ne bodo imele več možnosti preskrbe in prevoza.

Admiral Raeder

se zahvaljuje za podmornice

Berlin, 31. januarja. DNB: Vrhovni poveljnik vojne mornarice veliki admiral dr. Raeder je izrazil v svojem dnevnem povelju zahvalo in priznanje vsem sodelavcem pri gradnji podmornic za njihovo odlično delo. V dnevnem povelju poudarja, da so delavci vojne mornarice, ki jim je bilo poverjeno izdelovanje podmornic v sodelovanju z ladjedelnici in tvrdkami za oboroževanje, v neprimerno kratkem času ustvarjali najboljše podmornice na svetu, katere bodo vozili nemški mornarji v novo zmago.

Berlin, 1. februarja. b. V zadnjem času so pogostokrat prerokovali dan nemškega vpada v Anglijo. Tako so pred kratkim govorili, da bo vpad takoj v začetku februarja. V Berlinu se za te in take vesti sploh ne menijo. Samo če jih objavi kaka večja časniškarska agencija ali službena radijska postaja, odgovorijo, da nihče ne more diktirati izvajanja načrtov ali smeri vojnih operacij nemškemu poveljništvu. Brez dvoma je bil sklep o nadaljnjih ukrepih Nemčije storjen že pri poslednjem sestanku Hitlerja in Mussolinija v Berchtesgaden.

Naziranje v Italiji

Rim, 1. febr. m. V zvezi z današnjim vojnim položajem smatrajo v Rimu, da se velika vojna odločitev že bliža in ne bomo dolgo čakali nanjo. Po vseh informacijah bo ta »pomlad prišla mnogo prej kakor lanske leto«. Italija in Nemčija bosta za svoje večje akcije dobili popolne iniciative najkasneje do konca aprila. Časnikar Gayda trdi, da bo evropska vojna končana že letos. Po nemških vojnih načrtih bo bodoči napad usmerjen samo na eno stran. V tem letu je naznačeno bojišče v severni Afriki. Nemške in italijanske vojaške sile bodo usmerjene na tisto suho zemljo, ki zemljepisno ne pripada Evropi, ki pa si brez nje Evrope misliti ne moremo. Poučeni krogi zatrjujejo, da ne bo prišlo do nobene vojne pobude na zapadnih obalah Črnega morja.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 1. februarja. AA. (Stefani.) Službeno poročilo št. 232 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi:

Grško bojišče: Običajno topniško in patrolno delovanje. Naši bombniki so uspešno bombardirali z bombami malega kalibra zbiranje sovražnikovih čet.

Med nočnim napadom naših rušilcev v Egejskem morju je naš rušilec, ki mu je poveljeval korvetni kapitan Francesco Mindelli, napadel sovražnikov konvoj. Zaseda je bila ena ladja z najmanj 10.000 tonami. Ta ladja se je potopila. Navzile hudemu protinapadu so se naše enote vrstile nepoškodovane domov.

Grška poročila

Atene, 1. februarja. (Atenska agencija.) Uradno poročilo št. 97 glavnega stana grške vojske od 31. januarja se glasi:

bineta prof. Filova in v sobranju se je večkrat izrazilo geslo, da bodo Bolgari marširali samo, če jim bo to svetovala oziroma dovolila Moskva. V tem slučaju namreč menijo, da se Turčije nimajo bati. Dozaj Moskva takega nasveta ni dala in tudi ne vemo, kdaj ga bo, in ali ga sploh bo, zakaj Kremlj o svojih namerah, kakor vemo, trdovratno molči.

Zato so Bolgarom kljub njihovim simpatijam za velesile osi in njihovi nameri, da se usmerijo po novem redu, roke vezane. Kdor se je že tolikokrat opekel, ta se boji ognja. Je pa govor Bagrjanova zbudil veliko pozornost povsod in še večja pozornost bo spremljala dogodke, ki mu bodo sledili. Smer je jasna, ne ve se pa, na kakšen način se bo realizirala.

Spet miren dan

na zahodni fronti

Nemška poročila

Berlin, 1. febr. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo sporoča, da so letalski oddelki včeraj izvršili napade na vojaške cilje v Londonu in v Vzhodni Angliji. Pri tej priliki so bila zadeta velika skladišča petroleja v Southamptonu, kjer so izbruhnili požari. Na vzhodni angleški obali je bila zadeta nekatera sovražnikova trgovska ladja. Bojna letala so potopila zahodno od Irse dve trgovski ladji s skupnimi 10.000 tonami. Izvedeno je bilo tudi miniranje nekega angleškega pristanišča. — Sovražnik ni letel nad nemškimi ozemljem, niti ne nad ozemljem zasedenih področij.

Berlin, 1. febr. DNB: Nemška bojna letala so včeraj nadaljevala z akcijo proti raznim angleškim ladjam in pri tej priliki zabeležila vidne uspehe. Okrog 500 km severozahodno od Irse je bila zadeta angleška trgovska ladja »Rovanbank« (5000 ton), ki se je pretrgala na dva dela in se potopila. Neka druga trgovska ladja 5000 ton je bila potopljena 450 km severozahodno od Glasgowa, neka tretja 3000 tonska ladja pa je bila težko zadeta jugozahodno od Harvicha v jugozahodni angleški obali. Smatrajo, da je tudi ta ladja izgubljena. Nemški bombniki so v nizkem poletu bombardirali neko 3000 tonsko ladjo, ki je bila v pristanišču Laveston na jugovzhodni angleški obali.

Angleška poročila

London, 1. febr. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča:

V protekli noči je priletelo nad Anglijo nekaj posameznih letal in v prvih večernih urah. Toda sovražnik bomb ni metel.

Tudi angleški bombniki niso napravili nobenega poleta nad sovražnikovo ozemljem.

London, 1. febr. Reuter: Letalsko ministrstvo javlja danes popoldne:

Razen nekaj bomb, ki so padle na neko mesto v vzhodnem delu srednje Anglije, porušile nekaj zgradb, ubile eno osebo in jih nekaj ranile, se danes nad Anglijo ni nič zgodilo. — Nemško daljnostrelno topništvo je s Cap Gris Nez streljalo na Dover, toda škode ni napravilo nobene. V mesecu januarju je imel London 18 mirnih dni.

Izgube v zraku v januarju po angleških računih

London, 1. febr. Reuter: Po uradnih podatkih so znašale izgube angleškega in sovražnikovega letalstva v januarju sledeče:

Nad Anglijo in angleškimi vodami je bilo uničenih 23 nemških in eno angleško letalo.

Nad sovražnikovim ozemljem in nad zasedenim ozemljem je bilo uničenih 70 nemških in 18 angleških letal.

Nad morjem ni bilo zbitih prav nobeno angleško letalo.

Pri angleških spopadih je bilo zbitih 87 sovražnikovih letal, na tleh pa 97, medtem ko so angleške izgube znašale 14 letal, in sicer nad bojišči ob Sredozemskem morju, vsehvi tudi Afriko, Albanijo in Malto.

Bitke za postojanke v Albaniji

Naše čete so se ves dan bojevale in dosegle uspehe. Ti boji so se razvijali v goratem predelu v višini nad 1900 m. Zavzele so važne postojanke. Ob tej priliki je bilo ujetih 150 sovražnikov. Na neki drugi točki bojišča je sovražnik ponotni poskušal napasti s tanki, toda ta napad je bil zažrtan.

Uradno poročilo za notranjo varnost z dne 31. januarja pravi, da ni bilo nobenih dogodkov v notranjosti države.

Vladni tolmač je na konferenci tiska razlagal, kako so Grki v zadnjih 4 dneh junaško odbili 4 velike italijanske napade, pri katerih so sodelovali tudi tanki. Grki da so napade odbili in tankovske oddelke delno uničili, delno pa razpršili in zapodili nazaj. Glavni teh napadov so bili pri Tepeleniju, eden pa je bil ob morskimi obali. Grki so sedaj zasedli nove, bolj ugodne postojanke, iz katerih so pregnali nasprotnika. Nasprotnik se umika na cesti iz Tepelenije proti Valoni. Na severnem bojišču pri Podgradaču je bil hud topniški ogenj, ki mu je sledil napad italijanske pehote, a je bil zažrtan.

Atene, 1. februarja. t. (AP.) Grško časopisje danes je objavilo poročila o zadnjih grških uspehih in poudarilo, da so se italijanske čete po odbitih napadih morale vrniti celo mimo svojih prvotnih postojank, s katerih so napad začele. Grški listi poudarjajo, da so ti uspehi najlepši venec, ki ga je mogla grška armada položiti na grob svojega velikega vojskovodje Metaksasa.

Atene, 1. februarja. t. (Atenska agencija.) Angleško letalsko poveljstvo poroča: Skupina angleških bombnikov je bombardirala Dukja 14 km severno od Tepelenije in povzročila razdejavanje. S strojnimi so obstreljevala italijanske čete, ki so prihajale iz svojih šotorov. Vsa letala so se vrnila.

Zagrebiška vremenska napoved: Oblačno.

Politični zapiski

Pomen slovenskih ministrov v vladi

Pod tem naslovom prinaša libeniški list »Nova Tribuna« iz Beograda daljši članek, kjer govori o vstopu slovenskih dveh ministrov v vlado ter mimogrede obravnava tudi vprašanje »klerikalizma«. Potem pa pravi: »V Jugoslaviji ni in ne more biti katoliških strank po vzgledu nekdanjih strank drugod. V Jugoslaviji ni prostora za klerikalizem. G. G. dr. Kulovec in dr. Krek (zadnji sploh ni duhovnik) pripadata isti skupini javnih delavcev, ki vse svoje javno delovanje naslanja na moralno načelo, katero izhaja iz katoliškega nauka... Pri nas ne moremo govoriti o zlorabi oblasti od strani »popov«, kakor nevedneži tako radi imenujejo »klerikalizem«. Bolj primerno bi bilo, ko bi govorili o »advokatokratiji«. Pisce teh vrst kot Hrvat nikakor ni bil zadovoljen z delovanjem rajnega dr. Korošca. Vendar mu to ne more onemogočiti, da bi se globoko ne priklonil pred nesebičnostjo duhovnika dr. Antona Korošca, ki je bil dolga leta minister, predsednik vlade itd., ki pa mu je komisija po smrti ugotovila vse svetno premoženje v znesku 11.000 din. Pri katerem advokatu, inženirju, zdravniku bi mogli kaj takega ugotoviti? G. G. dr. Kulovec in dr. Krek sta zastopnika takih elementov v našem javnem življenju, kakršnih dandanes najbolj potrebujemo.«

Hrvatska slavnost v Dubrovniku

Pravnik sv. Vlaha (sv. Blaža) je v Dubrovniku vsako leto pravi narodni praznik. Letos se bo tega praznika udeležila vsa uradna Hrvatska z banom in hrvatskim nadškofom na čelu. Hrvatski Dnevnik prinaša uvodnik, kjer na koncu pravi: »Prihod tako uglednih zastopnikov hrvatskega naroda v Dubrovnik nima propagandnega pomena. V Dubrovniku ni treba hrvatske propagande, ker je Dubrovnik prav tako hrvatsko mesto kakor Zagreb. Zagrebčani prihajajo v Dubrovnik manifestirati veseli dogodek združitve Dubrovnika s Hrvatsko, da izrazijo svoje spoštovanje sv. Vlaha, zaščitnika Dubrovnika in njegove svobode, ter manifestirajo silno voljo hrvatskega naroda, živeti v polni in neokrnjeni svobodi. Zaradi tega praznovanja sv. Vlaha letos ne bo imelo krajevnega pomena, marveč se bo spremenilo v splošno narodno slovesnost, v himno svobode, ki je za ujo vredno ne le živeti, marveč tudi umreti.« Nato članek slavi imena Gundulića, Palmotića, Bunića in Menčetića, ki so bili iz slavnega Dubrovnika ter navaja Palmotićeve besede, da s porazom splošne blaginje pada tudi zasebna blaginja.

Pomočnik prosvetnega ministra izjavlja

Kakor smo že poročali, je bil za pomočnika prosvetnega ministra imenovan bivši narodni poslanec Mita Dimitrijevič, ki je pred diktaturo bil član radikalne stranke, pa je bil tudi pozneje dvakrat izvoljen za poslanca. Ta mož je imel že leta 1925. ozke stike s tedanjim hrvatskim voditeljem Stjepanom Radićem. Zdaj je »Hrvatskemu Dnevniku« dal izjavo, kjer pravi: »Te dni se s posebnim spoštovanjem spominjam, da je prva zamisel, naj bi jaz vstopil v prosvetno ministrstvo kot državni podtajnik, prišla od Stjepana Radića. V tem smislu je Stjepan Radić tudi predlagal, naj bi jaz bil imenovan za to mesto. Toda strankarska nestrpnost ravnajo naših radikalov je to kombinacijo preprečila. V nekem pismu, ki ga je bil rajni Stjepan Radić pisal Pavlu Radiću, ki imam izvirnik tistega pisma še shranjen ter sem ga pokazal tudi predsedniku dr. Mačku, je rečeno, da bi v tem času po prvem sklenjenem sporazumu moje sodelovanje v ministrstvu ob rajnem Stjepanu Radiću bilo koristno in potrebno, da bi se ohranil tedaj (leta 1925.) sklenjeni sporazum. Zal pa je to takrat bilo preprečeno. Toda to delo za ugotovitev sporazuma bo za mene potrdilo vseh mojih dosedanjih idej in mojega navdušenja.«

Frankovci rovarijo na Hrvatskem

Sarajevski »Jugoslavenski list« piše o položaju na Hrvatskem: »V banovini Hrvatski je prava povodenj nezakonite literature. Zlasti frankovski živahno izdajajo skrivne letake. Frankovci se pri tem poslužujejo vseh mogočih sredstev, da bi zanesli strup v najširše sloje, kateri odobravajo politiko narodnega sporazuma ter sodelovanje s Srbi in Slovenci. Zdaj hrvatsko časopisje prinaša izjavo znane tekstilne tovarne »Mautner d. d.« v Zagrebu, ki pravi, da so neki dočela neznani ljudje zlorabili našo trdiko za razširjanje svojih političnih ciljev. Svoje politične letake so namreč razpošiljali v kuvertah za našo trdiko. Kuverte pa so naročili brez naše vednosti.«

Srbski list o delovanju pravoslavne duhovščine

Zagrebaški »Nova srpska riječ« prinaša članek z naslovom »Cerkve in vasa, kjer med drugim tako pravi: »Čeprav Srbin ne hodi velikokrat v cerkev, vendar ima rad cerkveni hram, da je ta hram v vsem vzoren ter da ima dobrega svečenika, ki pravilno po Kristusovem nauku izvršuje svojo dolžnost. Srbski kmet ne bo opustil nobenega cerkvenega ali verskega obreda. Mnogo bo žrtvoval za svojo cerkev, če je taka potreba. Kjer svečenik vzorno opravlja svojo dolžnost po načelih Kristusovega nauka, tam je živa cerkev močnejša. Zal pa se mnogo naših vasi ne more pohvaliti, da bi imele take svečenike. Večina svečnikov ne deluje v narodu skoraj nič več razen čisto verskih obredov. To ni dovolj. Svečenik je najbližji narodni inteligent in ljudski zdravnik. Njegova naloga je poleg duhovnega zdravljenja in vzganjanja svojih vernikov delovati tudi izobraževalno pri kmetih, da bi jih gospodarsko dvignili. Zlasti je treba brigati se za narodno vzgojo. Potem pa se ne bo dogajalo, da bi se Srbin iz Like in Korduna bal povedati, da je Srbin na mesto tega pravi, da je »pravoslavje«. — Noben list na jugu se ne spotika zaradi takega pisanja srbskega lista o nalogah pravoslavne duhovščine. Pri nas pa, kjer slovenska katoliška duhovščina že dolga desetletja dela tako, kakor pisec zdaj želi od pravoslavne duhovščine, pri nas pa to imenujejo »klerikalizem«.

Članek o potrebi molka

Glasilo kočevskih Nemcev »Gottscheer Zeitung« prinaša med drugim tudi mastno tiskan in debelo obrobjen članek o molku, kjer med drugim tudi tole pravi: »Le vrabci čvekajo o vsakem dogodku na cesti. Le stare babe ne znajo brzdati svojih goveev. Hočemo voditeljev in ne starih bab. Hočemo več molka. Skrbti te, da bi se kdaj pokazala potreba govoriti? Umevno. Tudi govoriti zna vodja, če je treba govoriti. Toda govoriti znajo vsi, molčati pa ne. Morda bo ta ali oni še kdaj postal vodja, če se bo navadil molčati.«

Nenadna vladna kriza v Bolgariji

Kralj Boris odstopa vlade dr. Filova ni sprejel

Sofija, 1. febr. t. (Posebno poročilo). V Sofiji je naenkrat izbruhnila vladna kriza. Da se bo nekaj zgodilo, je bilo po zadnjem govoru ministrskega predsednika Filova, ki je podčrtal nevtralnost držanje Bolgarije, pričakovati. Da se bo zgodilo tako hitro, tudi tisti, ki so mislili, da so dobro poučeni o položaju vlade, niso pričakovali.

Na včerajšnjem zasedanju sobranja je namreč kmetijski minister Bagrianov pri proučevanju proračuna za kmetijstvo imel govor, v katerem je kot član vlade napadel delo vlade in zahteval temeljite spremembe v notranjem režimu v Bolgariji. Vladi po tem govoru ni preostalo nič drugega, kakor da objavi krizo. Tisti del govora kmetijskega ministra, ki se je šele nedavno vrnil z dolgega potovanja po Nemčiji in Italiji in katerega ime je že pri zadnji bolgarski krizi bilo imenovano kot ime naslednika sedanjega predsednika vlade, se glasi:

»Popolnoma se zavedam, da še nihče izmed nas ni deloval v bolj usodnih dneh, kakor so dnevi, v katerih smo mi poklicani, da delamo. Svet koraka dalje. Napravil je enega največjih svojih korakov k napredku. Tega koraka mi ne bomo ustavljali, kajti borba, ki se je začela, je tako veličanska, da daleč presega naše majhne moči.«

Bagrianov je nato govoril o bolgarskem kme-

tijstvu ter o načrtnem delu, ki sta ga na polju kmetijstva opravili Nemčija in Italija. V teh dveh državah je že en stalni zastopnik kmetijskega ministrstva, da osebno opazuje razvoj poskusov, ki jih delata Nemčija in Italija za dvig svojega kmetijstva. Tudi sam je obiskal obe državi in sam osebno proučeval načrte in praktične poskuse, ki jih tamkaj delajo. Spoznal je, da je tudi Bolgariji potrebno takšno delo. Novo delo, načrtno delo, ki sruje na širokih področjih, z velikimi sredstvi in z oči obrnjenimi v daljino bodočnost. Na podlagi teh opazovanj, da je predložil vladi obsežne načrte, po katerih bi mogli s sorazmerno majhnimi trudi pridobiti od 8 do 12 milijonov ha nove plodne zemlje, predložil je nadaljine načrte za načrtno kmetijsko proizvodnjo po nemških zamislih, da bi se na ta način dosegla ustalitev cen in socialna izravnava vseh slojev. Bolgarija nima pravičnega gospodarskega reda. Zato teži za novim redom, za boljšim in bolj pravičnim. Treba bo, da se Bolgarija z vso dušo priključi temu novemu sedu.

»Veliki viharji besne okrog nas, je zaključil Bagrianov, okrog nas, zraven nas lo morda tudi nad nami. Vztrajali bomo samo tedaj, če bomo organizirani kot enota. Le tako bomo dočkali novi red, novi svet. Ne pravim nove države, ampak novi svet. Vem zakaj sem se tako izrazil. Prepričan sem, da svet, ki pride jutri, da red, ki prihaja,

ne bo v ničemer slabši in nepopolnejši od včerajšnjega, ki odhaja.«

Takoj po Bagrianovem govoru je odstopil trgovinski minister Zagorov, nakar je predsednik vlade Filov po seji sobranja sklical sejo ministrskega sveta, kjer so obravnavali novo nastali položaj. Sklenjeno je bilo, da bo predsednik vlade kralju Borisu izročil odstop vse vlade.

V bolgarskih političnih krogih, kakor tudi v inozemskih diplomatskih krogih spravlja nenadni nastop ministra Bagrianova, ki je sprožil vladno krizo, v temo zvezo s tem, da je v Sofiji bolgarski poslanec v Berlinu Draganov, ki je šele pred dvema dnevi zapustil bolgarsko prestolnico in se vrnil nazaj v Berlin. Dva dni za njegovo odhodom je, kakor po tajnem dogovoru, Bagrianov nastopil v sobranju proti vladi ter je s tem sprožil vladno krizo, iz katere skoraj ne more biti drugega izhoda, kakor da kralj Boris poveri mandat za novo vlado Bagrianovu samemu. Nemčija in Italija bi imeli v vlado, ki bi ji predsedoval Bagrianov, polno zaupanje.

Sofija, 1. febr. t. Kralj Boris, kateremu je predsednik vlade dr. Filov izročil odstop svoje vlade, odstopa ni sprejel. Krize vlade torej ne bo. Jutri bodo številni ministri imeli zborovanje po raznih mestih Bolgarije.

Začetek hujskih bojov v Libiji

Maršal Graziani bo z vsemi silami branil Benghazij

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 1. februarja. t. Poročilo št. 232 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

Cirenaika: Naše oklepne enote so izvedle napad južno od Gabela. Odbiti so bili sovražnikovi napadi. Naše letalstvo je bombardiralo sovražnikove postojanke.

Vzhodna Afrika: Na severnem delu bojišča se borba nadaljuje. Med ogorčenimi borbami so naše hrabre čete iz domovine in iz kolonij prizadejale sovražniku težke izgube. Tudi naše izgube so občutne. Letalstvo je z velikim uspehom sodelovalo pri tej borbi.

Angleška poročila

Kairo, 1. februarja. t. Reuter. Angleško vrhovno poveljstvo vzhodne armade poroča:

Libija: Zahodno od Derne smo vedno v močnem stiku z nasprotnikom.

Eritreja: Svoj stik s sovražnikom smo na področju Agordata povečali.

Na drugih bojiščih nič novega.

Kairo, 1. februarja. Reuter. Letalsko poveljstvo angleške vzhodne armade poroča:

Angleški bombniki so v noči od petka na soboto bombardirali pristanišče v Tripolisu, kjer so bombe uničile in popolnile eno 8000 tonsko in eno 4000 tonsko ladjo, eno 8000 tonsko pa poškodovale. Bombe so padle tudi na pristanišče za vodna letala ter jih nekaj razdejale, druge bombe pa so razdejale lopo za vodna letala. Zaradi noči ni bilo mogoče opaziti, če so bila letala v njih. Na carinskem pomolu so nastali požari, kakor tudi na južnem pomolu. Protiletalsko topništvo je srdito delovalo.

V Libiji smo bombardirali letališče v Barce, kamor je bilo vrženih več sto zažigalnih in rušilnih bomb. Bombe so eksplodirale sredi letalskih lop in drugih stavb. Dve letali sta bili zažgani na tleh. Skupina naših bombnikov je s strojnimi obstreljevali sovražne vojaške kolone in so pri tej priložnosti naša letala sestrelila enega sovražnega lovca.

V Vzhodni Afriki so naša letala s strojnimi obstreljevali 4 nasprotnikove bombnike na letališču v Teramini (južno od Asmare) in tri uničila. Bombardirano je bilo tudi prevozno in blagovno skladišče v Asabu.

Vsa naša letala so se s tem poletov vrnila neškodovano.

Reuterjev vojaški dopisnik pristavlja k temu poročilu, da so angleške čete zahodno od Derne tako na obalni cesti proti Appoloniji, kakor na cesti zahodno od Mekelija v boju z nasprotnikom. V Eritreji pa angleške čete potiskajo nasprotnika nazaj po železniški progi, ki jo trdovratno brani, ker je to njegova velika življenjska žila z Massavo ob Rdečem morju. Če uradno poročilo nič ne poroča z drugih bojišč, to ne pomeni, da se nič ni zgodilo, marveč, da angleške čete razširjajo področje svojih napadov na sovražnem ozemlju.

Boji zahodno od Derne

Kairo, 1. februarja. t. Reuterjev poročevalec javlja iz Derne, da je prišlo zahodno od Derne do precej hudih spopadov med napredujočimi angleškimi kolonami in italijansko divizijo, ki se je umaknila iz Derne in se utrdila na zahodni strani velikega rečnega korita, ki se začneja ob obali, kakšnih 60 km daleč od Derne ter dela globoko zarezo v hribovito ozemlje Džebel na jugu. Prišlo je do hudih topniških dvobojev. Toda opaziti je bilo, da nasprotnik ne razpolaga z dovoljnim strelivom. Angleško vojno vodstvo je mnenja, da ima ta kolona samo to nalogo, da napredovanje

Angležev zadržuje, da bi maršalu Grazianiju dala čas, da se pri Bengaziju pripravi na obrambo. Izvidniška letala, ki so preletela ozemlje nad Bengazijem, poročajo, da so videla tamkaj obsežno zbiranje italijanskih čet in mrzlično gradnjo utrdb na obsežnem prostoru pred Bengazijem. Po vsej verjetnosti bodo Italijani pred Ben-

Mračni odnošaji med Francijo in Nemčijo

Hitler je v svojem pismu maršalu Petainu namignil o potrebi »strategičnega sodelovanja«

Bern, 1. febr. t. AFL. Po poročilih iz Vichyja francoska vlada še vedno ni objavila vsebine pisma, ki ga je nemški voditelj Hitler pisal maršalu Petainu in ki ga je iz Berlina prinesel v Francijo zastopnik maršala Petaina v Parizu, grof de Brinon. Toda iz krogov, ki so blizu vlade, se širi mnenje,

da je Hitlerjevo pismo strogo vsebinske. Nemški koncler da jemlje na znanje izjavo maršala Petaina, da hoče sodelovati z Nemčijo. Toda Hitler da bi rad to sodelovanje videl na praktičnem polju. Sodelovanje mora postati bolj delovno. Hitlerjevo pismo omenja, da so za to potrebne spremembe v francoski vladi, v katero morajo vstopiti osebnosti, ki imajo voljo za dejansko in dejavno sodelovanje z Nemčijo. V drugem delu pisma je tudi zelo jasen migljaj na »strategični položaj v Sredozemskem morju«, kjer da bi Francija lahko praktično dokazala svojo voljo do sodelovanja. Francija da bo na tem področju morala sodelovati v francoski Tuniziji, v pismu ba je ni omenjeno, toda je jasno mišljenje, kakor sledi iz vse vsebine Hitlerjevega sporočila.

V Vichyju so sedaj stalni posveti maršala Petaina z njegovimi sodrujci. Najbrž je prišel v Vichy tudi nemški veleposlanik v Parizu Abetz, kakor hitro bodo razgovori dozoreli v jasne odločitve. Za enkrat maršal Petain vztraja pri svojem stališču, da urejujejo okvir sodelovanja z Nemčijo predpisi pogodbe o premirju, ki jo je diktirala Nemčija in jo je Francija podpisala brez pogojev. V pogodbi o premirju pa je določeno, da veselesi ostanja francoskega vojnega brodpisano, da veselesi uporabljati v borbi proti Angliji, in vse afriško ozemlje je bilo v tej pogodbi izrecno potrjeno kot francosko ozemlje, ki se ga veselesi ostanja ne bosta posluževali kot vojnega področja.

Ker pa ni verjetno, da bi stališče maršala Petaina zmagalo, predvidevajo sedaj tri različne možnosti:

1. da bo s pomočjo Nemčije v Parizu sestavljena posebna francoska vlada za zasedeno Francijo, pod predsedništvom Lavala;

2. da Nemčija in Italija zasedeta še nezasedeni del francoskega ozemlja;

3. da si vzameta Bizerto v Tuniziji kot poroštvo, da bo Francija mirna in poslušna.

Zürich, 1. februarja. b. Po poročilih iz Vichyja pripisujejo velik pomen današnjemu obisku kardinala Gerliera v Vichyju. Kardinal je poročal o svojih razgovorih s sv. očetom, kateri v interesu vsega krščanstva želi, da bi se čimprej sklenil pravičen mir. Kardinal Gerlier bo imel jutri v Lyonu govor o svojem obisku v Rimu.

Weygandov poziv

Alžir, 1. januarja. t. General Weygand je imel nocoj govor v alžirskem radiu. General Weygand, ki je vrhovni poveljnik francoskih čet v francoski Afriki, je v svojem govoru dejal, da naj vsi, ki ga poslušajo, zvesto ostanejo pri vladi maršala Petaina, da naj se ne pustijo begati od nobenih govorov, ki jih širi samo propaganda, ki bi rada ustvarila nered. General Weygand je napovedal, da bo z najstrožjimi ukrepi zatrl vsako takšno propagando.

Komunistični razmah v Franciji

Vichy, 1. febr. Havas: List »Tempe« objavlja uvodnik, v katerem piše o stališču komunistov do strokovnih zvez in pravi med drugim:

Tajnim organizacijam bivše komunistične stranke so poslali navodila, v katerih jim ukazujejo, da naj s svojim delom ovirajo in pobijajo sleherno delovanje za socialno pomirjenje in za sodelovanje med razredi, kakor je to nasvetoval maršal Petain. — Osrednji odbor izjavlja, da lahko komunisti svojo revolucionarno nalogo opravljajo samo tedaj, če bodo v stalnem stiku z organizacijami delavstva. Zato je prišel čas, da komunisti gredo v strokovne zveze in da prevzamejo vodstvo teh strokovnih zvez. Razmere so ugodne za novo in uspešno delo komunistov. Marsikaj se da izbrati proti sedanjemu režimu, zlasti pa gospodarsko in socialno stanje, brezposelnost in ogromno pomanjkanje raznih potrebščin itd.

Gonja se mora razvijati tako, da naj se v strokovne zveze vrnejo vsi tisti delavci, ki so jih zapustili, proti sedanjim voditeljem strokovnih zvez se mora začeti izvajanje reformističnih zahtev. Sedanjim voditeljem strokovnih zvez bodo odklanjali vpise komunističnih pristavev, toda komunisti morajo doseči to, da prevzamejo vodstvo strokovnih zvez v svoje roke.

Willkie nazaj v Ameriko

London, 1. februarja. t. Associated Press. Wendell Willkie, Rooseveltov protikandidat pri zadnjih volitvah, ki se sedaj že teden dni nahaja v Angliji, kjer si je ogledal vse, kar je hotel videti, je danes izjavil, da Škotske in Irsko ne bo več mogel obiskati, ker ga je Hull poklical nazaj v Ameriko. Mudi se mu nazaj v Ameriko, ker mora poročati Rooseveltu ter izpovedati svoje mnenje pred kongresom z ozirom na zakonski predlog o neomejeni pomoči Angliji. Willkie je izjavil časnikiarjem, da je dosti videl in da odhaja z jasnim mnenjem. V Ameriki bo zastavil ves svoj vpliv, da dobi Anglija čim večjo in čim hitrejšo pomoč; Anglijo zapuša z obkroževanjem za trdne živce angleškega naroda in za odločnost, da prenese vse za zmago.

Osebnostne novice

Belgrad, 1. februarja. Napredoval je v 7. skup. Anton Breznik, profesor v Užicah; upokojen je Miha Prezelj pri oddelku za TOI kr. banske uprave v Ljubljani.

Drž. prvenstvo v hokeju

VSD Varaždin : SK Palič 7:0 (2:0, 2:0, 3:0)

Ljubljana, 1. februarja. Danes so se pričele na ilirijanskem drsališču hokej tekme za državno prvenstvo. Kot prvi par sta se srečala VSD Varaždin, to je prvak Hrvatske, proti prvaku Srbije SK Palič iz Subotice. Tekma sama ni nudila tistega, kar smo vajeni videti pri hokeju na ledu. Oba nasprotnika sta začela v hokeju in jima manjka tehnike ter osnovnega drsanja. V prvi tretjini je bil SK Palič v premoči, toda Varaždinci so streljali in delali gole. V drugi tretjini je bila igra bolj izenačena in živahnost. V zadnji tretjini je bila igra še bolj odprta, napadati so poskušali oboji, toda SK Palič ni imel sreče. Za današnji poraz Paliča nosi krivdo vratar, ki ni ubranil niti najlažjega strela.

Prijateljstvo Madjarske in Jugoslavije

Lepe besede madžarskega ministrskega predsednika

Budimpešta, 1. februarja. b. Na zadnji seji zunanje-političnega odbora senata in parlamenta je predsednik vlade grof Teleky med drugim poudaril, da je bil pokojni minister grof Csaky zaradi svoje bolezni, ki se je po potovanju v Belgrad samo poslabšala, preprečen, da poda račun o madžarsko-jugoslovanskem prijateljstvu. Sedaj, ko ta sporazum prihaja v parlament na končno ratifikacijo, je moja dolžnost, je rekel grof Teleky, da prikažem jamila tega sporazuma in verjetne posledice. Sledi madžarsko-jugoslovanskemu prijateljstvu segajo v davna stoletja. Od davnine vlada globoka simpatija med madžarskim in jugoslovanskim ljudstvom, oba naroda sta bila junaška naroda. Oba sta se večkrat medsebojno borila, toda pogosto sta bila tudi v tesnih državnih zvezah zvezana med seboj in sta drug drugega visoko cenila in spoštovala. V dneh po svetovni vojni smo nekaj časa bili proti Srbom nenaklonjeni. Potem pa so se srbsko-madžarski odnošaji poboljšali. Vlada v Segedinu je prejela izraze

simpatij samo iz Jugoslavije. Potem je prišel znameniti govor v Mohaču, katerega je imel leta 1926. regent Horthy in ta govor sta omenila oba znanja ministra v Belgradu v svojih zdravilnih pri podpisovanju pakta, prikazujoč ga kot dejstvo, ki je omogočilo bazo za sodelovanje in politiko sporazuma. Ti dve zdravici sta vsem v živem spominu. Potem se je oziroma razvijalo še naprej v prijateljski smeri in to miroljubno prijateljsko oziroma je omogočilo, da tudi formalno damo izraza medsebojnim simpatijam in skupnim koristim dveh sosedov, in da s tem prijateljstvo in sodelovanje v bodočnosti še bolj zgradimo. Ta pakt ni važen samo z madžarskega, temveč tudi s splošnega evropskega stališča. S tem smo napravili evropskemu miru veliko uslugo, obenem pa smo ostali v soglasju s cilji ostanitve sil, katere želijo miroljubno reševati evropskega spora. Telekyjev govor je bil sprejet z velikim odobravanjem vseh prisotnih.